

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SAĞLIK YURDU

SEAN O'CASEY

Türkçesi : CEVAT ÇAPAN.

de

SAĞLIK YURDU

TİYATRO KİTAPLARI : 12

SEAN O'CASEY

SAĞLIK YURDU

OYUN

Türkçesi : Cevat Çapan

de yayınevi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BİRİNCİ BASKI : MART 1962

*Bu çeviri izin alınmadan oynanamaz. Oynamak isteyenlerin
yayınevimize başvurarak yazılı izin almaları gerekir.*

de yayınevi

İstanbul, Cağaloğlu, Nuruosmaniye Caddesi 92. Tel: 22 85 87

*Sayfa düzeni : Metin Yasavul; Dizgi : Erdoğan Kantürk;
Tertip : Naim Kalebas; Düzelti: F. Bengü; Baskı: Ziya Keltante*

*İSTANBUL MATBAASI
Nuruosmaniye Cad, 90*

SAĞLIK YURDU

Oyun

Kişiler :

ALLELUIA (ALOYSIUS), Sağlık Yurdu'nun kapı-
cısı

YAŞLI KADIN

GENÇ KADIN

KARA ATKILI ADAM

YEŞİL ATKILI ADAM

JENTREE

BİR ÇOCUK

DOKTOR, Sağlık Yurdu'nun doktoru

ECZACI, Sağlık Yurdu'nun eczacısı

KIRMIZI ATKILI ADAM

KÜLRENGİ ATKILI KADIN, kırmızı atkılının
karısı

YER : Dublin'deki sağlık yurtlarından birinin bek-
leme odası.

Bir kış günü.

*Bir kış sabahı, Dublin sağlık yurtlarından bi-
rinin bekleme odası. Hasta ve yoksulların şöyle bir
bakılıp çoğu zaman bir şişe ilaçla baştan savıldık-
ları bir yer. İç karartan, küllüştür, pis bir oda. Du-*

varlarda, hastalıktan sakınmayı öğütleyen afişlerde, bir iki parlak renge rastlanır. Gerideki duvarın önünde hastaların, doktoru beklerken oturdukları bir sıra. Soldaki duvarın önünde de daha kısa bir sıra. Bu sıranın gerisindeki kapı bir koridora açılır. Koridorun sonunda da sokak kapısı vardır. Gerideki duvarın ortasında sokağa bakan bir pencere. Pencerenin hemen sağından başlayan bir tahta bölme odanın üçte ikisine kadar uzandıktan sonra sağa dönerek duvarla birleşir. Bu bölmede doktor ve eczacı odaları vardır. Bölmenin arka duvara yakın olan kapısından doktorun odasına girilir. Bölmenin seyircilere bakan yüzündeki kapıdan da eczacının odasına. Bu kapının solunda (şimdilik kapalı duran) bir pencerecikten hastalara ilâç verilir. Arka duvarda, pencerenin solundaki afişte siyah harflerle KUŞPALAZINDAN SAKININ, eczacının penceresi üstündeki afişte kırmızı harflerle VEREMDEN SAKININ yazılıdır. Arkadaki pencerenin sağına da, herkesin ALLELUIA diye çağırdığı, Sağlık Yurdu'nun kapıcısı ALOYSIUS, üzerinde yeşil harflerle KANSERDEN SAKININ yazılı üçüncü bir afiş asmaktadır. Pencereden havanın kötü olduğu görülmektedir. Soğukta kar tanecikleri oyun boyunca azalıp çoğalarak pencerenin önünde uçuşacaktır.

Hastaların hepsi kaygılı, yoksul. Yüzlerindeki yorgunluk, çizgiler hep aynı. Yalnız yaşlıların yüzleri daha çizgili, daha yorgun. Gençlerin yüzleri soluk, JENTREE'ninki limon-sarı, YAŞLI KADIN'inki sarımsı kahverengi, ALLELUIA'nın so-

luk yüzünde sarı iki benek. DOKTOR'un yüzü morumsu aklıkta, ECZACI'nınkindede ise zaman zaman kızaran bir solukluk. Görünüşleri, giyimleri ayrı da olsa hepsinin yüzünde kararsızlık, yılgınlık.

Oldukça gülünç bir yüzü vardır ALOYSIUS'un : tepesi daracık bir baş, dört köşe bir çene. Kırışmış kaşları uçlarına doğru çoğalarak yukarı kıvrılır; burnu çarpıktır. Bıyığı yoktur, ama kırışmış bir sakalın yüzünü kapladığı görülür. Sırtmağa yatkın, hep açık duran büyük bir ağzı vardır. Ortalıkta yarı koşar, yarı kayar gibi dolaşır. Oradan oraya gidip gelirken, beli kırık bir kuş gibi, gövdesini öne eğip, kol'larını yana açar.

Hem korktuğu, hem de bağılı olduğu DOKTOR'dan sonra kendini Sağlık Yurdu'nun efendisi sayar ALOYSIUS. Hastalar onun gözüne girmek için ne yaparlarsa yapsınlar, o bağırp çağırarak herkesin burnundan getirir. Ceketini dizlerinin üstüne kadar inen, gümüş düğmelerle süslü, lâcivert bir üniforma giymektedir. Pantolonu papuçlarının biraz üstüne ancak gelir. Başında, gölgeliği iki gümüş düğme ile tutturulmuş mavi bir kasket. Dır-dırcı moruğun biri. Elindeki afişi asmak için ceketini çıkarır, bir çekiç alır eline, afişi yayar, bir köşesine güçlkle bir çivi çakar. İkinci köşeye gelince çiviye elinden düşürür, küfürü basar. Hemen ardından, «Tövbel Tövbel» der. İkinci çiviye çakar. Üçüncü çiviye çakarken, çekiçle parmağına vurur, can acısı ile bağırp, çekici fırlatır elinden, inliyerek incinen parmağını koltukaltına sokar.

ALLELUIA. (Odada bir aşağı bir yukarı dolaşır,

incinen parmağının acısını dindirmeğe çalışır.) Vay anacığım, vay! Gitti parmağım, gitti! Hay dinini — (Kendini tutar, gürültüye getirmek için inliyen bir sesle.) Dinini sevdiğim, oyyy! (Acıyla bağırır yeniden, incinen parmağını koltukaltına sıkıştırır, eğilir.) Kitabını — (Kendini tutar.) Koca Tanrım, acı bana! (İnliyerek.) Kıрма sevgili kulunu. Bilirim seversin beni. Seversin beni. Dindir acımı, dindir kurban olduğum Tanrım. Hem bugün, hem de gelecek günlerde acı yüzü gösterme bana. Tam da olmayacak yerine vurdum parmağımın!

(İnliyerek ecza odasına gider. Şişe sesleri. O sırada sokak kapısı yavaşça açılır, YAŞLI KADIN'ın örtülü başı belirir. Kadın kapıyı iyice açarak girer. Beli bükük, ayakkapları eski, giydiği eteklik yer yer yırtıktır. Başındaki örtü, ayakkapları, etekliği hep çamur renginde. Girdiğinde soğuktan titremektedir. Isınmak için nasırlı ellerini oğuşturur. Sıraya doğru gider, dimdik oturur. Öksürür, atkısının ucu ile ağzını siler. Şişelerin çıkardığı gürültü durur. Yeniden astmalı gibi öksürür, ağzını atkısının ucu ile siler. Ecza odasının küçük penceresi açılır, ALLELUIA birden başını çıkararak odaya şöyle bir bakar; bakışları kadına takılır. Sonra başını çeker, küçük pencereyi kapar, incinmiş parmağı sarılı olarak ecza odasından çıkar. Kayar gibi kadının başına dikilir, koldundan tuttuğu gibi kadını kapı dışarı etmeğe

kalkar.)

YAŞLI KADIN. (*Gücsüzce karşı koyar, ama kovulmasını hayatın olağan iş'lemlerinden sayarcasına boynu bükük.*) Ama Bay Aloysius, şunun şurasında birkaç dakika kaldı açılış saatına. Bak, Tanrı şahidim, insanı gebertir dışardaki hava; üstelik her yanım ağır sızı içindel! (*ALLELUIA, tek söz söylemeden, kızgın, kararlı odanın kapısını açar, kadını çıkarır, biraz sonra döner, kapıyı kapar. Afişin duvara asılması işini özenle tamamlar. Ceketini giyer. Ecza odasına koşar, elinde sap'ı bir süpürge ile çıkar, odayı süpürmeğe başlar, biriken çöpleri sıranın altına itştirir. Bu arada çatlak bir sesle, yavaşça, «Tralee'nin Çiçeği» nden bir dörtlüğü mırıldanır. Arada bir durur, süpürge ile vals yapar, sonra bıraktığı yerden türküsünü söylemeğe devam eder.*)

ALLELUIA. (*Türküsünü söyliyerek.*) Hem güzeldi hem şirin... yazın açan bir konca... Tek güzelliği değildi... aklımı başımdan alan... Yalansız gözleriydi, oy... durmadan parıldayan... Sevdiren bana Mary'yi... Tralee'nin çiçeği! (*Dörtlüğün sonuna doğru ecza odasına yaklaşır, dans eder gibi dönerek ecza odasına girer, kapıyı kapar. Biraz sonra giriş kapısı açılır, kırmızı atkı, yirmi beş yaşlarında genç bir adam girer. Zayıf, yorgun görünümlü biri. Giyimi oldukça eski, ince. Çamurdan kararmış pantolonunun bir dizinde siyah bir yama. Boğazında ince, kırmızı bir yün atkı, başında*

kar taneleriyle beneklenmiş, gözlerinin üstüne indirilmiş bir kasket. Yoksul, üşümüş, acıklı bir insanın görünüşü, ama duruşunda bir dayanıklılık da yok değil. Kasketini çıkarır, ucundan tutup karları silkerek yeniden giyer. Parmaklarının uçları ile paçalarını silkip kurutmağa çalışır. Kapının aralığından YAŞLI KADIN korkuyla başını uzatır. KIRMIZI ATKILI ADAM'ı görür.)

KIRMIZI ATKILI. (YAŞLI KADIN'a.) Buyur, teyze, buyur; burası biraz daha sıcak, hele sokağın yanında, cennet.

YAŞLI KADIN. (Dudak bükerek.) Ben burada kalayım daha iyi. Beni görecekt olursa, sokağı boylarım sonra gene, hem seksenine merdiven dayamış bu halimle dışarda ılık çalan rüzgâra, insanın kemiklerini donduran soğuğa dayanmak kolay değil.

KIRMIZI ATKILI. (Kadının çekingenliğine kızarak.) Gir içeri Allahını seversen, be kadın! Ne çekiyorsak bu ödleğimizden çekiyoruz ya.

YAŞLI KADIN. (Çekinerek eşikten içeri bir adım atar.) Acaba girsem mi? Alleluia atar gene beni dışarı. (Haç çıkarır.) Belki Allahtan korkar da dışarı atmaz bu kez.

KIRMIZI ATKILI. (Kesin.) Hadi, hadi, gel de otur. Gelsin de o senin Alleluia'nla bir görüşüm ben.

YAŞLI KADIN. (Sıraya doğru yönelir.) Bundan önceki doktor fena alıstırdı bizi. Hava kötüyse, yağmur yağıyorsa, kimi zaman günlük gü-

neşlik havada bile, açılış saatını beklemiyelim diye, haber bırakırdı da kolayca girerdik biz de.

KIRMIZI ATKILI. Peki nesi varmış şimdiki doktorun?

YAŞLI KADIN. Tatsız herifin biri. (*Güçlükle kal-
kar, iki büklüm, adama yaklaşmağa çalışır.*)
   kiye düşkün. Ödünç koparıyor zavallı Al-
leluia'nın. (*Fısıldayarak.*) Pazartesi g  ldin
mi,   ileden çıkıyor, Pazar keyfinden sonra hiç
iyi olmuyor.

KIRMIZI ATKILI. Sen de neden Pazartesi günü
geliyorsun,   yleyse?

YAŞLI KADIN. Tek boş g  n  m de ondan. Öbür
günler hep çalışıyorum.

KIRMIZI ATKILI. Bir iyiliği dokunuyor mu bar?

YAŞLI KADIN. Yok canım, nerede; ama umut iş-
te, bir gün dokunur belki.

KIRMIZI ATKILI. O da umutlu mu?

YAŞLI KADIN. Ne gezer. Buraya gelmekle boşu-
na vaktini alıyormuşum, öyle diyor. Ne beli-
min doğrulacağı varmış, ne de sancının dine-
ceği. Ama Tanrı işi bu, hiç belli olmaz.

KIRMIZI ATKILI. (*  ş  yen ellerini ısıtmak için iki
yanına s  rter.*) Ka   para geçiyor eline günde?

YAŞLI KADIN. Günde bir şilin, oğul; haftada beş
şilin.

KIRMIZI ATKILI. Vay anasım, amma az be!

YAŞLI KADIN. Hiç yoktan iyidir, oğul. Yalnız
kaba iş geliyor artık elimden. Bu koca eller
ince işe göre değil, çok titrek. Fazla bir şey

istemiyorum. Ölene kadar çalışabilsem, tek istediğim bu. (*Kaygılı.*) Ben burada kalmasam daha iyi, ne dersin? Varsın biraz daha dövsün rüzgâr, yağmur biraz daha yağsın üstüme, ne çıkar!

KIRMIZI ATKILI. (*İşitmezlikten gelerek.*) Peki, yok mu senin hakkını arıyacak kimsen? Seni koruyacak çocukların yok mu?

YAŞLI KADIN. Hak aramak mı dedin? Hak aramak daha da kötü oluyor ya. Çocuklarım ders var, var ama hepsi evli, hepsinin kendi derdi başından aşkın. Bir avuntum var - neyim var neyim yoksa Tanrıya sunabilirim.

KIRMIZI ATKILI. (*Öfkeli.*) Yoksulluk Tanrıya verilecek bir armağan sayılmasa gerek.

YAŞLI KADIN. (*Korkulu, şaşkın.*) Öyle deme, oğul! B'z yoksullara göre değil böyle büyük konuşmak. Tanrı iyidir, diyorlar bize, eh, biz de en küçük yardımı geri çevirecek durumda değiliz.

KIRMIZI ATKILI. Ya o iyi yürekli doktor ne oldu, bundan önceki?

YAŞLI KADIN. O mu? Öbür dünyada. Kansermiş. İlaçların yardımıyla bir yıl kadar dayandı. Sonra göçüp gitti bir gün sessizce.

KIRMIZI ATKILI. (*Kadının sözlerini yankılar.*) Göçüp gitti bir gün sessizce! Bu doktor denen herif gelmiyecek mi hiç? Zaten bizim gibiler birinden iyilik ummuya görelim, bir de bakarsınız akşam olmuş. Saat on oldu, doktor denen herif daha ortalıkta yok!

YAŞLI KADIN. (*Kaygılı.*) İyi değil misin, oğul, neyin var?

KIRMIZI ATKILI. Benim mi? Ben iyiyim, canım. Hasta olan bizim dokuz yaşındaki kız : ilk çocuğumuz. Bir haftadır iyi değil; daha da kötüleşti son günlerde; sessizce göçüp gitmesinden korkuyoruz. (*Acı bir sesle.*) Çocuk iyi değil; günden güne daha da kötüye gidiyor; boğuluyor zavallıcık. Acı bize sevgili Tanrım!

YAŞLI KADIN. (*Avutmak istiyerek.*) Ölmez, oğul, yavrucak ölmez. İyileşir yakında. Tanrı korur. Yavrucakları düşünür Tanrı diye hep söylerler.

KIRMIZI ATKILI. (*Sabırsız.*) Söylerler, söylerler, biliyorum; ama saat onu geçti; onda açılıyor burası da, ama beyefendi daha görünmedi. (*Org sesi duyulur.*) Bu ses de nereden geliyor?

YAŞLI KADIN. Yandaki kilisenin orgu; biri çalar böyle her Pazartesi : çalışıyor belki de. Rüzgâr bu yana doğru eserse, duyuluyor böyle. Buranın kapıcısı ne zaman duysa org sesini, deli gibi dans etmeğe başlar, Alleluia'lar çeker. Bu yüzden Alleluia deriz ona. (*Yaklaşır.*) Koca bunağın biri!

KIRMIZI ATKILI. Ayaklarım uyuştı. Bu ıslak şeylerin içinde durmak doğru değil. İçime sızmış sular.

YAŞLI KADIN. Sen benim yaşıma gel de, oğul, bak nasıl alışıyorsun böyle şeylere. (*Adam zıplıyarak uyuşan ayaklarını canlan-*

dırmağa çalışır. Birden, ecza odasının küçük penceresi açılır, ALLELUIA'nın kasketli başı belirir. ALLELUIA gürültüyü çıkararak bulmak için odaya şöyle bir göz atar, KIRMIZI ATKILI ADAM'ı görür, başını içeri çeker, pencereyi hızla kapar. Ecza odasından çıkıp KIRMIZI ATKILI'nın başına dikilir, kolundan tutup dışarı çıkarmağa çalışır, ama öbürü kılmadamaz bile.)

KIRMIZI ATKILI. (Silkinerek ALLELUIA'dan kurtulur.) Dur bakalım, ne oluyoruz?

ALLELUIA. (Beklenmedik davranış karşısında şaşkın.) Burada bekliyemezsiniz. Açılma saati gelmeden kimse giremez sokak kapısından içeri. (Gene KIRMIZI ATKILI'nın koluna yapışır.) Haydi bakalım, dışarı!

KIRMIZI ATKILI. (Öfkeyle silkinir.) Git işine be, koca bunak!

(ALLELUIA korkar, üstelememeği uygun bulur. Bu sırada bir köşede gizlenmeğe çalışan YAŞLI KADIN'ı görür, hemen ona seğirtir. Kolundan tutar, kadın uysal uysal kalkar, kapıya doğru götürülmesine boyun eğer.)

YAŞLI KADIN. (Çekinerek özür diler.) Yanlışlık oldu, Bay Alleluia — şey, Bay Aloysius. Kar, tipi : sokak durulur gibi değil. Tipiden içeri girmiş olacağım, inanın. Ne olduğumu şaşırdım. Ne olur bağışlayın, bu ağrılar, sızılarla tipinin altında kalmak zor oluyor.

ALLELUIA. (Kesin bir sesle.) Ağrılarınızı, sızılarınızı korumak için burayı mı buldunuz? Sizin

yaşınızda, sizin durumunuzda sapsağlam olacak değilsiniz ya! Sizi eski doktor şımarttı. Kurallara aldırıldığı yoktu; «Sevindirin biraz yoksulları» derdi, «nasılsa günleri sayılı çoğunun». Yaşasaydı, yastık koydurtmağa da kalkardı kışının altına. Yazık bel! Kurallara uymazsak nereye varır bu işin sonu?

YAŞLI KADIN. (*Düşünceli.*) Her zaman tatlı bir söz bulurdu eski doktor hastaları, ölenleri avutacak, yalan mı?

ALLELUIA. Kendisi de hastaydı, ölecekti de ondan. Çık dışarı, haydi. Doktor gelmeden de adımını atma buraya.

YAŞLI KADIN. (*Başıyla KIRMIZI ATKILI'ya gösterir.*) Şu arkamızdaki bay öğütledi buraya sığmıyım.

ALLELUIA. (*Kadını dışarı doğru iterek.*) Çık dışarı!

(*Bu arada KIRMIZI ATKILI hiç oralı olmaz, kadını korumağa kalkışmaz; sırtını ölülerine dönmüş, duvardaki afişlerden birine bakmaktadır.*)

YAŞLI KADIN. (*Kapıya varınca duraklar, birden dönüp KIRMIZI ATKILI'ya doğru ilerler, acı bir sesle.*) Benden önce girmesini bildin, ama benden önce çıkmıyorsun! Az yiğit değilmisin sen de. (*Adama doğru tükürürmüşçesine.*) Bu senin değer in işte, yarım-yürek! (ALLELUIA, yarı koşar, yarı kayarcasına kadının arkasına geçer, ineğini gütmeye çalışan bir sığır çobanı gibi kadını dışarı çıkarmağa uğraşır.

Kadın kapıya yaklaşınca - yürekten.) Tanrıya şükür, eski doktor öldü de, bizim gibi süpürüntülerden kurtuldu!

(Kapıdan çıkar, ALLELUIA da ardından gider. KIRMIZI ATKILI yavaşça başını duvardan çevirir, sıraya yığılırcasına oturur. Başını eline, dirseğini de dizine dayar. Biraz sonra, arkasında süt dökmüş kedi gibi yürüyen ALLELUIA ile, DOKTOR girer. DOKTOR orta boylu, tombulca, beli kalınlaşmaya yüz tutmuş bir adamdır. Girdiğinde kalın, beyaz bir atkıyla yarı gizli olan yüzü, çok içmekten morarmağa başlamıştır. Gözleri küçük, sert bakışlı, kaşları ise gür, kaharık. Melon şapkası başında olmasa, saçlarının dökmüş olduğu, kalan bir iki tel kır düşmüş kızıl saçın da gerçekte parlak kocaman bir kelleyi gizlemek için alınına doğru tarandığı görülebilir. Sırtında ağır, kahverengi bir palto; ayaklarında parlak deriden tozluklar; sol elinde kullanışlı bir şemsiye, sağ elinde çanta. Girerken birden geçirir, kendi kendine ama duyulacak bir sesle «Çok şükür» ü basar. Gözü KIRMIZI ATKILI'ya ilişir, ALLELUIA'ya döner.)

DOKTOR. Kim bu adam? Ne arıyor burada?

ALLELUIA. Sizi bekliyor, efendim.

DOKTOR. Peki nasıl girmiş açılış saatinden önce?

ALLELUIA. Kimseye görünmeden girmiş. Çıkması gerektiğini söyledim kendisine, şuradan şuraya gitmedi.

DOKTOR. Öyleyse sokak kapısı açıktı.

ALLELUIA. (*DOKTOR'un bir yanından öbür yanına koşarak.*) Ben açık bıraktım, efendim, şey için...

DOKTOR. Ne için? Ne demek istiyorsun, be adam?

ALLELUIA. (*Gene DOKTOR'un çevresinde fır-döner; DOKTOR onun ne ded.ğini anıyabilmek için sağa sola dönmek zorunda kalır.*) Sizin için, efendim; bu tipide anahtarı, anahtar deliğini bulayım derken donmuyasınız diye.

DOKTOR. (*Kızgın.*) Bırak şu çevremde dönmeyi; başımı döndürdün, be adam. Anahtar deliğini bulmak da elimden gelmiyor değil ya. Bir daha saatinden önce açma kapıyı. Anahtarı unuttum diyelim, zili de mi çalamam? (*ALLELUIA susar.*) Söylesene, zili de mi çalamam?

ALLELUIA. Tabî, evet; tabî çalabilirsiniz; çalabilirsiniz tabî, efendim.

DOKTOR. Sıkıntılıysan, sağır da değilsin ya, be adam, yalan mı?

ALLELUIA. Ben mi sağırım? (*DOKTOR'un önünde dans eder gibi kayarak.*) Daha yoldayken duyarım kuşların sesini, efendim.

DOKTOR. Sen benim zili duy da, yeter : beklemeğe hiç niyetim yok bugün çünkü. Dışarda kaç kişi var, biliyor musun?

ALLELUIA. Demin baktığımda altı, yedi, sekiz, belki de dokuz kişi kadar vardı.

DOKTOR. (*Alaycı.*) On olmasın şimdi?

ALLELUIA. Belki de on kişi vardı, kardan iyice

seçemedim. Belki ondan da çoktur, efendim.
DOKTOR. Peki, içeri al şimdi onları. Yalnız, zil çalınca gecikmek yok. Birisi odaya girer girmez, bir başkası odamın kapısında beklesin ki, zil çalar çalmaz hemen girebilsin.

ALLELUIA. (*Gene DOKTOR'un iki yanına dans eder gibi sokulur.*) Ayaklarının ucunda, kullakları dikili, zili duyunca içeri koşmağa hazır bekliyecekler.

DOKTOR. (*Şemsiyesini sağ kolunun altına alır, sol eliyle ALLELUIA'yı omuzundan yakalıyarak sarsar.*) Dur durduğun yerde, be adam. Lâstik top musun, nesin! Zil iki kere çalarsa hastayı değil, seni istiyorum, unutma. Sonra iş başında çene çalmak da yok. Anlaşıldı mı?

ALLELUIA. Çene çalmak mı? Ben mi çene çalışmışım? Hem de iş başında? Hiçbir zaman! Öğüt vermenin dışında ağzımı bile açmıyorum; hiç merak etmeyin, efendim. Sessiz, sessiz görevimi yerine getiriyorum. Az söz, çok iş.

DOKTOR. (*Patlar.*) Hep dilinde bu! Öğüt, öğüt! Öğütlerine paydos bugün, hastaları bana yolla, yeter.

ALLELUIA. Siz onları bilmezsiniz, doktor; bilseniz, böyle konuşmazdınız. Yol gösteren olmasa, içlerinden birinin bile bir şey gelmez elinden.

DOKTOR. (*Öfkeyle.*) Sen baksana bana, doğru dürüst çalışmağa niyetin yoksa Yönetim Kuruluna bildiririm, hiç dinlemem! (*Gürültüyle*

geğirir.) Tuh Allah! Gördün mü ne hale sok-
tun beni! Bir daha bağırtırsan, çekeceğin var.
Ateşi yaktın mı?

ALLELUIA. (*Sevinç içinde ve yerinde duramıya-
rak.*) Yaktım, efendim; oooh, hem ne ateş : nar
gibi. Sizin yerinizde olsam, hemen başına gi-
der, üstümden bu ıslak şeyleri atardım.

DOKTOR. Islak nıslak değil bir şey! (*Nerdeyse
bağırarak.*) Arabayla geldim!

ALLELUIA. Çok iyi etmişsiniz, doktor.

DOKTOR. (*Sahırsız.*) Al içeri hastaları, haydi. İş
biteni de çıkar. Bugün dalgacılık yok.

(*Odasına doğru gider; KIRMIZI ATKILI o-
turduğu sıradan kalkıp karşısına dikilir. AL-
LELUIA sokak kapısına doğru koşar, çok geç-
meden üzgün yüz'ü, işçi mahallelerinden gel-
miş, kadın erkek birtakım hastalarla döner.
Kendisi kapıda durup hastalara yol gösterir,
sıralara gitmelerini sağlamağa çalışır. Hasta-
lar odaya doluşurken org sesi yeniden duyul-
ur, zavallı hastalar da kendilerini sıralara doğ-
ru sürüklerlerken sanki adımlarını bu org ha-
vasına uyduruyor gibidirler.*

Aralarında KARA ATKILI; YAŞLI KADIN;
arada bir elini ağzına götürerek kuru kuru ök-
süren yirmi üç yaşlarında GENÇ KADIN; si-
yah, soluk melon şapkası, eskimeye yüz tut-
muş kibar giyimi ile kırk beş yaşlarında bir
adam olan Bay JENTREE — üstünde soluk
kahverengi yünlü ceket, yelek, pantolon, kolalı
gömlek, siyah kravat, kahverengi yağmurluk.

Girdiğinde başı titremektedir, yorgun ve kaygılı bakışları, kısa sakal'ı, bıyıklı yüzünü gölgeler. Bastonuna dayanarak titrek adımlarla yürür. GENÇ KADIN'la YAŞLI KADIN'ın arasına oturur. Otururken önce sağ, sonra sol bacağı bir sinir bozukluğunu belirtircesine sıçrar. Hastaların arasında, otuz beş yaşlarında, işçi giysileriyle — kadife pantolon, Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma hâki ceket, soluk lâcivert palto, boynunda yeşil bir atkı — YEŞİL ATKILI adam da vardır. Girerken acaba yanlış bir şey mi yapıyorum diye sinirli sinirli çevresine bakınır. Sonra gider, sıranın boş kalan ucuna ilişir, boynunu uzatarak duvardaki afişlere bakmağa başlar. Öbür hastalar da giyişleri, davranışları bakımından saydığımız insanlara benzerler.)

KIRMIZI ATKILI. (DOKTOR odasına varmadan önüne çıkmıştır.) Özür dilerim, efendim; bizim çocuk için soracaktım da...

DOKTOR. (Sert.) Ne çocuğu? Otur, otur, be adam, sırayla.

KIRMIZI ATKILI. Hasta olan ben değilim, efendim; bizim küçük kız için geldim, durumu çok kötü de.

DOKTOR. (Sabırsız.) Otur, otur, çağırınca gelersin.

KIRMIZI ATKILI. (DOKTOR'un gitmesinden korkarak çabuk çabuk.) Bir hafta önce bakmıştınız, efendim. Daha da kötüleşti şimdi; karım çok üzülüyor.

DOKTOR. (*Sert ve kesin.*) Otur deyince, otur, be adam!

KIRMIZI ATKILI. (*Uysal bir sesle.*) Peki, efendim.

(*DOKTOR hızla odasına gider. ALLELUIA dalkavukça doktor odasının kapısını kapar. KIRMIZI ATKILI oturduğu yerde sinirli sinirli paltosuna sarınır, düğmelerini ilikler, sonra çözer.*)

GENÇ KADIN. (*Elini ağzına götürüp öksürerek.*) Bugün gene heyheyleri üstünde.

YAŞLI KADIN. Ne zaman değil ki? Eski doktor öleli beri son umut ışıgımız da söndü.

KARA ATKILI. (*Ters bir sesle.*) Ne çıkar, yani? Giden kalandan daha mı iyiydi sanki! Doktor yeni, ama bakım hep o eski bakım. Ölen doktor da, doktor olacak adam mıydı, pek bilemiyorum.

YAŞLI KADIN. (*Küçümsercesine.*) Bilemiyormuş! Sana mı kalmış bilmek? Hem neden olamazmış?

KARA ATKILI. Neden olacak, son gördüğümde bana dedi ki, «Sen daha iyi ye, daha iyi bir evde otur, bol bol eğlen. Bunlar gerek sana.» «Peki, doktor,» dedim, «bana bir şişe ilâç veremez misiniz?» Güldü bana, utancımdan ne yapacağımı şaşırdım ben de. Sonra ne dedi, biliyor musun?

JENTREE. (*Sabırsız.*) Ne dedi sonra? Peki, sonra ne dedi?

KARA ATKILI. «Delikanlı,» dedi, «sağlığı bir şi-

şenin dibinde mi bulacağını sanıyorsun!» Nasıl korktum, anlatamam!

GENÇ KADIN. Kim olsa korkar böyle bir söz karşısında!

YAŞLI KADIN. Zavallı adamcağız — Tanrı boşuna yanına çağırmadı onu!

KARA ATKILI. Beni nasıl korkuttuğunu görünce de, elini omuzuma koydu, «Bak,» dedi, «insan şişelerle iyi olsa, yeryüzünün en sağlam adamı ben olurdum.» Ya, böyle dedi, işte. Dedi de, bu adam doktor değildir diye bir korku düştü içime! Belki de keçileri kaçıрмаğa başlamıştı. O gün bugün aynı adam değilim ben.

JENTREE. Birtakım şişeler de olmasa bu hayat nasıl çekilir, bilmiyorum.

YAŞLI KADIN. O kadarcık kusuru olmuş, ne çakar — kolay değil kusursuz olmak. Şişelere karşı bir tiksinti duyardı, hepsi bu.

(Bu arada ecza odasına girmiş olan ALLELUIA elinde bir tebeşirle çıkar. Sırayla doktor odasının arasında bir doğru çizgi çizer. Kapının hemen önüne de bir yuvarlak çizerek hastalardan birini bu yuvarlağın içine yerleştirir, ikinci bir hastayı da yüzü kapıya dönük olarak hemen yuvarlağın ucuna diker. DOKTOR'un zili çalınca, ALLELUIA yuvarlak içindeki hastayı odaya, yuvarlağın dışındakini de yuvarlağın içine iter. Başka bir hastayı da yuvarlağın dışında bekletir. Birinci hasta doktor odasından çıkınca, ecza odasına gider, elindeki boş şişeyi vererek doldurtur, sonra sokak

kapısına gider, dışarda karşılaşacağı havayı düşünerek titrer. Bu, birtakım hastalar DOKTOR'u görüp çıkana kadar böylece sürer. Zil çalınca ALLELUIA sırası geleni doktora gönderir, oradan çıkan ecza odasına, ilâcını alını da dışarı uğurlar. Sağlık Yurdu'nun bu değişmez kuralı, sıra KARA ATKILI'ya gelinceyedek aksamaz. ALLELUIA işi biten her hastayı yakalılarak bir kâğıt verir, Cennete gitmemiş ruhların sırat köprüsünden geçmelerine dua okutmak için bir «penny» ister. Parayı alınca, elindeki iğneyle kâğıdı deler. Hastaların girip çıkışları boyunca orgun aynı havayı çaldığı duyulur, ALLELUIA da bu havaya uyarak dans eder gibi oradan oraya gider, bir yandan alaylı alaylı «Al'eluia, Alleluia, Alleluia» diye sesler çıkarır, bir yandan da, «Sırat köprüsünden geçecek ölmüşlerimizi unut-muyalım!» diye hastalardan para toplar. KARA ATKILI, DOKTOR'un odasından sessizce çıkar, kapıyı örter.)

KARA ATKILI. (Parmağıyla çıktığı odayı göstererek.) Dışarı attı beni! Bir koltuğa uzanmış, eczacının verdiği sinir ilâcını içiyor. Bitik bir durumda. Akşamı buluruz bu gidişle.

GENÇ KADIN. Belki de hava düzelir bu arada. (ALLELUIA kayarak YEŞİL ATKILI'nın önüne gelip durur. Ellerini d'zlerine koyarak bakar. JENTREE'den başka herkes onlara bakar. KARA ATKILI tebeşirle çizilen yuvarlağın içinden ayrılmaz.)

ALLELUIA. (YEŞİL ATKILI'ya.) Sen burada yaşıyorsun, değil mi?

YEŞİL ATKILI. (ALLELUIA'ya bakar.) Daha önce hiç gelmedim, bunu soruyorsan.

ALLELUIA. Peki, nerenden zorun var senin?

YEŞİL ATKILI. Ha? (Sağ kolunu ağır ağır uzatarak.) Bu kolum — çok ağrıyor bir iş yapmağa kalkınca.

ALLELUIA. Haa, romatizma!

YEŞİL ATKILI. (Kısaca.) Yok, romatizma değil! Romatizmanın ne olduğunu biliyoruz.

ALLELUIA. (Düşünceli.) Kan dolaşımında bir şey olmasın.

YEŞİL ATKILI. (Diklenir, alaycı bir sesle.) Yoksa sen misin buranın doktoru?

ALLELUIA. (Önemli bir kişiymiş gibi.) Doktor-dan sonra ben gelirim. Şişelerin nerede?

YEŞİL ATKILI. (Biraz şaşkın.) Şişe mi? Ne şişesi?

ALLELUIA. Gereken şişeleri getirmeden buraya gelmen hiçbir işe yaramaz. Her ilk gelen üç şişe getirir : bir tane şurup için, bir tane merhem için, bir tane de damla için. Bu şişeler olmadan Doktorun karşısına çıkamazsın.

YEŞİL ATKILI. (Şaşkın.) Hiçbir şey bilmiyordum ben bu şişeler hakkında.

YAŞLI KADIN. (Oturduğu yerden YEŞİL ATKILI'ya doğru eğilerek.) Çoğu zaman bir tane yeter, oğul; ama bazan hastalığına göre iki tane gerekir; bazan da üç. Sen hazırlıklı ol yalnız. Her hastanın ya bir, ya iki, ya da üç

şişesi olması gerek. Bakarsın sen üç şişeli bir hasta olursun.

(Hastalar tartışmayla daha çok ilgilenmeğe başlarlar; yuvarlağın içindeki ile hemen dışındaki hastalar da konuşanlara yaklaşırlar. Yalnız JENTREE olup bitenle ilgilenmez.)

ALLELUIA. *(Ellerini dizlerinden ayırmadan, araya girmesinden hoşlanmadığını YAŞLI KADIN'a belirtmek için ona doğru döner.)* İzin vererseniz, bayan, bu hasta olacak baya hangi hastalık için, hangi şişeler gerektiğini, gereken biçimde anlatalım.

GENÇ KADIN. *(Elini ağzına götürerek öksürtür.)* Hepsi birbirine benziyor bu şişelerin, görünüşlerinden hiç de önemli oldukları belli değil. İlle de her hastanın şişesi olacak.

KARA ATKILI. Orada şişe, burada şişe, her yerde şişe!

ALLELUIA. *(Kızgın, bütün hastalara.)* Bütün gün size lâf mı yetiştireceğiz! Kesin sesinizi de, bu adama ne yapacağımı anlatayım!

YEŞİL ATKILI. Burası şişeden geçilmiyor, ama ben nereden bulacağım şişeyi?

(DOKTOR'un odasındaki zilin aralıklı olarak ikişer kez çalındığı duyulur; ama herkes şişeler konusuna öylesine dalmıştır ki, kimse zillere aldurmaz.)

YAŞLI KADIN. *(YEŞİL ATKILI'ya.)* Oğul, cebinde üç penny varsa, hangi meyhanede olsa bulursun bu şişelerden : siyah bira şişesi de olur, yeşil maden suyu şişesi de, hiç farket-

mez.

ALLELUIA. (YEŞİL ATKILI'yı'a kapıya kadar gider.) Şişeleri iyice çalkalamayı da unutma, içine ilâç konacak sonra.

(Yeniden zil acı acı iki kez çalar. Sessiz odada iyice duyulan bu zil sesleri üzerine hastalar eski uysal, kaygılı durumlarına dönerler.)

GENÇ KADIN. (Umutlu.) Hele şükür! Hele şükür! Doktor hasta çağırıyor!

YAŞLI KADIN. (Yuvarlağın içinde bekliyen hastaya, canlı bir sesle.) Haydi, ne duruyorsun? Girsene!

KARA ATKILI. (Konunun birdenbire değişmesi yüzünden şaşkın.) Kim? Ben mi? Bende mi sıra?

YAŞLI KADIN. (Çabuk.) Sende, sende. Haydi, durma!

GENÇ KADIN. (YAŞLI KADIN daha sözünü bitirmeden.) Sende ya. Çabuk!

JENTREE. (GENÇ KADIN'ın sözünü bitirmesini beklemeden.) Çıkıp da bizi iyice haşlamadan gir.

(KARA ATKILI şaşkınlıkla kendini doktorun odasına atar. Yalnız içeri girmesiyle çıkması bir olur. DOKTOR öfkeyle iterek dışarı çıkarır onu.)

DOKTOR. (Kızgın.) Sen değil, sen değil! Aloysius'u çağırdım ben! Hey Allahım, çıldırtacak bu herif beni! (Bağırır.) Aloysius!

ALLELUIA. (Kayarak odaya girer, korku ve telaşla.) Efendim, efendim. Buyrun efendim!

DOKTOR. (*Gürler.*) Neredesin be, sersem! Zili duymadın mı? Hafta sonunda kapı dışarı ediyorum seni! Ne yapıyordun, sağır bunak?

ALLELUIA. (*Soluk almadan.*) Bir hastaya bilgi veriyordum, efendim, şişeler hakkında.

DOKTOR. Şişenin sırası mı şimdi, be budala! Kalemim nerede? Kalemim, kalemim, be adam!

ALLELUIA. (*Sinirli, ama gülümsiyerek.*) Kaleminiz? Ha, kalem, kalem. Şey, bir dakika... düşüneyim... Tamam, buldum; eczacı almıştı, efendim.

DOKTOR. (*Kızgın.*) Al getir buraya. Bir daha elini sürmesin! Alsın kendine bir kalem. Bu kaçınıcı oluyor, kalemimi kaldırdığı!

ALLELUIA. (*DOKTOR'un sözlerini doğru bulmuyarak.*) Kaldırmadı, efendim; yo, kaldırmadı.

DOKTOR. (*Kükreler.*) Kaldırdı, diyorum sana! (*Yarı geçirir, yarı iç çeker. Kendi kendine.*) Hay Allah! Korkunç bir durumdayım! (*ALLELUIA'ya, kızgın.*) Ne diye bırakıyorsun?

ALLELUIA. (*Fısıldıyarak.*) Aramızda kalsın, efendim, bıktım usandım ona söz anlatmaktan. En iyisi klemi masanıza bir zincirle bağlamak.

DOKTOR. Asıl seni bir yere bağlamalı da kimse bir daha yüzüne bakmak zorunda kalmasın!

ALLELUIA'yı iterek.) Git, klemi getir, haydi! (*Kalkıp kendisine doğru bir adım atan KIRMIZI ATKILI'ya.*) Sen otur, sen otur!

(*KIRMIZI ATKILI boynunu büker, oturur. Ecza odasının penceresinden ECZACI'nın*

başı görünür : alınının biraz üstündeki bir iki telin dışında hiç saç yoktur ECZACI'nın başında. Dudağının üstünde pos bir büyük neredeyse ağzını kapatır, uc'arı haince kıvrılır. ECZACI'nın başı seslerin geldiği yöne çevrilir.)

ECZACININ BAŞI. (Bağırarak.) Aloysius; hey, Aloysius!

ALLELUIA. (Pencereye koşarak.) Buyrun, efendim.

ECZACININ BAŞI. (Eliyle kalemi uzatarak.) Al şu cenabet kalemi!

(ALLELUIA kalemi kaparak DOKTOR'a götürür. DOKTOR da onun elinden kapar.)

DOKTOR. (Elindeki kalemle, yuvarlak içinde bekliyen KARA ATKILY'a.) Hey, sen, haydi, gel bakalım! (Odasına girer.)

ALLELUIA. (Her zamanki gibi telâşçı — hastayı arkasından iterek.) Haydi, bakalım, içeri, içeri!

(YEŞİL ATKILI titriyerek sokak kapısından girer. Bir kolunun altında siyah bira şişesi vardır; paltosunun cebinden de maden suyu şişelerinin uçları görünür. Kaygılı, sessiz, sıranın ucuna ilişir. ALLELUIA eliyle GENÇ KADIN'ı çağırıp yuvarlağın içine yerleştirir, daha sonra bir başka hastayı da ayağı yuvarlağın ucuna degecek biçimde sıraya sokar. Ayakların kutsal tebeşir çizgisini geçmemesi için eğilerek eliyle hastanın ayaklarını düzeltir.)

ALLELUIA. (Kızgın.) Ayağınızın ucu bu çizgiyi geçmiyecek, anlaşılmalı mı?

GENÇ KADIN. (*Sinirli.*) Ayakta çok bekletmese bari. Ne zaman aynı yerde biraz çokça duracak olsam, dizlerim titremeğe başlıyor.

YAŞLI KADIN. Bugün hastaların girmesi epey sürececek gibi; akşandan kalma olunca, hep böyle oluyor.

JENTREE. (*Oturduğu yerde sinirli sinirli.*) Bana hemen bakmazlarsa, kötü bir şey gelecek başıma. İnme inecek, düşüp serileceğim yere!

YAŞLI KADIN. (*Avutur.*) Derdin nedir, bilmiyorum ama, oğul, çok büyütüyorsun gibi geliyor bana.

JENTREE. (*Terslenerek.*) Bırak, Alla'nı seversen, be kadın, saçmalama. Ben bilmez miyim bacağımın iyice uyuştüğünü? Biz bir şey duymuyoruz sanki! (*Bacaklarından biri birden silkelendir.*) Ah! Hepiniz gördünüz, değil mi? (*ALLELUIA'ya.*) Hey, ahbap, benim hemen girmem gerekiyor!

ALLELUIA. (*Hemen JENTREE'nin önüne gelir, yüzünü adamın yüzüne yaklaştırmak için.*) Sıran gelip de, zil senin için çalınca yadek bekliyeceksin.

JENTREE. (*Öbür bacağı da birden silkelendir.*) Ah! İşte, siz de gördünüz nasıl havaya sıçradı. Masal anlatmıyorum size. Gerçekten çok kötü durumdayım!

GENÇ KADIN. (*Yuvarlağın içinde.*) Zavallı adam! Peki, neden oldu bu? Doktor ne diyor?

JENTREE. (*Dudak bükerek.*) Doktor! Çok şarap içiyordum. Bundan önceki de öyle diyordu,

bu da.

YAŞLI KADIN. (*Şaşırmış.*) Şarap mı? Nereden buluyorsun seni böyle zıp zıp zıplatacak kadar şarabı?

JENTREE. Bir şarapçıda çalışıyordum, ama yıllardır içtiğim birkaç yuduncuk şarap, o da bu duruma sokmaz ki insanı!

YAŞLI KADIN. (*İşin içyüzünü anlar, ama JENTREE'yi üzmemek istemez.*) Bak sen şu işe. Sokmaz, sokmaz, ama biraz onun da payı yok değil.

JENTREE. (*Bacakları tir tir titriyerek ayağa kalkar.*) Yo! İçtiğim bir iki yudum iyi geliyor bana! Ne çekersem, içtiğim sudan çekiyorum ben. Bakın nasıl titriyorum tepeden tırnağa!

YAŞLI KADIN. (*JENTREE ile ilgilenen öbür hastalara.*) Keçileri kaçırmış. (*JENTREE'ye.*) Su mu? Ne suyu içiyorsun ki, oğul?

JENTREE. (*Tiksinerek.*) Ne suyu olacak, bu doktor olacakların içirdiği — günde en az üç litre! (*Sıraya yığılırcasına oturur.*) Sol bacağım hiçbir şey duymuyor. Hem bir günde oldu bu, bir yılda değil! Kendi bir denese şu suyu da, bir görsek. (*Gene sıradan ayağa fırlar.*) Bu böyle sürerse, benim eve kaldırılınam gerekecek! Hangi babayiğit bir teneke su içebilir günde?

YAŞLI KADIN. Öyle ya, içerdeki ister mi bakalım senin yerinde olmak!

JENTREE. Yüzünü görünce, suyum ılıdı sanıyorum.

YAŞLI KADIN. Neyin yüzünü, oğul?

JENTREE. (*Patlar.*) Suyun, be kadın, suyun!

ALLELUIA. (*Konuşanlara yaklaşarak.*) Şarabın zararlarını önliyecek bir şey var, bayan, o da su; onun için hastalar durmadan su içmeliler, durmadan. Hiç yılmadan. Tek yolu bu!

YAŞLI KADIN. Gördün mü, oğul? Bay Aloysius bilir sana neyin yarıyacağını! Şifalı şeydir su. Durmadan içeceksin, içeceksin ki, içinde kalmış olan şarabın zehirini alsın. İyileşmenin tek yolu bu!

JENTREE. (*YAŞLI KADIN'a, kararlı bir sesle.*) Bana bakın, bayan, hastalığımın sorumlusu benim, nasıl iyileşeceğim, ne yol tutacağım da yalnız beni ilgilendirir! (*ALLELUIA'ya, kızgın.*) Durmadan içeceğim, ha! Yüreğini daraltacak kadar soğuk su iç de, göreyim seni! İçini dışını sel götürecek kadar su iç de, bakalım hoşuna gidiyor mu? Şarabın zararlarını önlermiş! Peki, durmadan su içersem, suyun zararlarını kim önliyecek?

YAŞLI KADIN. (*JENTREE'ye.*) Güçlük de bunda ya, oğul. (*ALLELUIA'ya.*) Adamcağız şarabın zararlarını suyla, suyun zararlarını da şarapla önlemeğe kalkarsa, iyileşeyim derken, çat diye çatlıyacak.

JENTREE. (*YAŞLI KADIN'a.*) Ben de durmadan bunu anlatınağa çalışıyorum, ama dinliyen nerede! (*Titriyen bacakları üzerinde doğrulur, sonra gene oturur, kendini tutamıyarak.*) Niye bu kadar uzun kaldı içerde o herif! Hiç iyi

değilim ben. Titremeler sırtıma doğru çıkıyor. Bir iki dakikaya kadar bana bakmazsa, hapi yutacağım!

GENC KADIN. Zavallı adamcağız! Gerçekten iyi değil senin hâlin! İstersen benim sıramı sen al. Benim öyle pek acelem yok. Doğru söylüyorum, beklersem belki eve dönerken hava biraz düzelir.

YAŞLI KADIN. (JENTREE'ye.) Haydi, oğul, çekinme. Kalk, kaçırma bu fırsatı. Daha erken girersin doktorun yanına. (Kalkar, öksüren GENÇ KADIN'ın yardımıyla JENTREE'yi yuvarlak çizginin içine sokar. JENTREE, titrek, sinirli, bastonuna dayanır. YAŞLI KADIN'la GENÇ KADIN dönüp otururlar. DOKTOR'un kapısı açılır, KARA ATKILI ayaklarının ucuna basarak bekleme odasına girer. Korkulu bir yüzle DOKTOR'un kapısını örter, «Kendinizi koruyun,» dercesine elindeki reçeteyi gösterir.)

KARA ATKILI. Şşşşt! Canavar kesilmiş bugün! Yerinde duramıyor. Ben girer girmez çıktı. Baktım kusmağa çalışıyor. Kolay kolay bitiremez bugün. Kurban olduğum, nedir bu bizim çektiğimiz bel!

KIRMIZI ATKILI. (Kalkar, öfkeyle.) Niye boyun eğiyorlar! İsterse doktorların kiralı olsun burada, ne biçim yer burası? Tanrı bundan başkasını çok mu görüyor bize! En güzel org havaları da çalsa, ölüm dansından başka bir şey oynanır mı burada! Olmaz, olmaz! İçerdeki o

herif bizim çocuğu görmeğe gelmezse, hiç şaşmam artık!

(Sıraya çöker, cebinden çıkardığı kirli bir bez parçasıyla alnını siler. Bu patlamadan sonra sıkıntılı bir sessizlik. Hastalar kalkar, oturur, KIRMIZI ATKILI ADAM'a bakarlar. KARA ATKILI ecza odasının penceresine yönelir, elindeki reçeteyle birlikte bir de şişe verir, biraz bekler, sapsarı bir sıvı doldurulan şişeyi alır. Odanın ortasına gelir, elindeki şişeyi ışığa doğru tutar.)

KARA ATKILI. Şu sarının güzelliğine bakın; geçen gelişimde maviydi.

GENÇ KADIN. Benimki de kırmızıydı, kırmızı.

YAŞLI KADIN. Göster bakayım. *(Adam elindeki şişeyi YAŞLI KADIN'a verir. Kadın şişeyi ışığa tutar.)* Gerçekten de güzel bir sarı. *(Şişeyi geri verir.)* Görünüşüne bakılırsa çok iyi gelecek sana bu. Şimdiki doktor öncekinden çok güveniyor şişelere. Doğrusu bu, şimdi!

ALLELUİA. *(KARA ATKILI'ya çıkarmağa çalışarak.)* Hey, kara atkılı, bana bak; iyice baktırdın kendine, ilâcını da aldın; *(KARA ATKILI'ya doğru kayarak.)* çeneyi bırak da, yola koyul artık. Yalnız gitmeden, ölmüşleri de unutma.

KARA ATKILI. *(Oralı olmaz, şişeyi cebine yerleştirir.)* Şu reçeteli ilâcı bir içeyim, yeni bir sözleşme yapacağım hayatla! Bitir de, yeniden doldurayım, dedi. Eh, bir daha deneriz olmazsa.

(ALLELUIA, KARA ATKIL'I'nın yanına gelir, kolundan tutar, kapıya doğru götürür, dışarı iter.)

JENTREE. (Daha sinirli.) Ne bekliyor; ne yapar bu adam içerde? Kötüleşiyorum ben. İçeri alıncaya kaclar düşüp öleceğim burada!

YAŞLI KADIN. (Yatıştırır.) Biraz bekle, oğul. Bırak bu düşünceleri bir yana.

JENTREE. (Kızgın, YAŞLI KADIN'a dönerek.) Ben burada acıdan ölüyorum, sen kalkmış bana masal anlatıyorsun! Başıma gelecekten korkmak istiyorsa beni, hemen bir şey yapmalı doktor. Bekliyemem artık. Hemen! (Hızla DOKTOR'un odasına doğru gider, bir yandan tekmeye, bir yandan da elindeki bastonla kapıya vurur.) İnsan burada öbür dünyayı boyliyacaktı, bu doktorların umurunda değil! (Kapıyı tekmeler, bastonla vurur.) Hey, hey, buraya bak, doktorluk ödevi diye bir şey bilmez mi kimse burada!

(JENTREE kapıya vururken kapı birden açılır, öfkeden deliye dönen DOKTOR görünür. JENTREE geriye çekilir, hastalar saygılı, biraz da korkulu, sessizce yerlerinde otururlar. Yuvarlağın hemen ucunda bekliyen hasta koşup yavaşça yerine oturur.)

DOKTOR. (Öfkesinden çılgına dönmüş.) Ne oluyoruz, ne oluyoruz? (JENTREE'ye.) Sen miydin kapıyı yumruklıyan?

JENTREE. (Gülümsiyerek.) Ben mi, efendim? Hafifçe dokundum, efendim, ölüyorum sandım

da...

DOKTOR. (*Bağırır.*) Aloysius! Of, nereye gitti o sersem bunak! Aloysius!

(*ALLELUIA koşarak DOKTOR'un yanına gelir. JENTREE'yi yakaladığı gibi yuvarlağın içine sokar.*)

ALLELUIA. (*JENTREE'ye.*) Dur burada, bir yere kınıldama!

DOKTOR. (*Kızgın, ALLELUIA'ya.*) Ben seni kınıldatayım da gör, nasıl olurmuş milletin sırtından geçinmek!

ALLELUIA. (*DOKTOR'un sözlerine aldırmaz, hastayı kolundan tutarak.*) Dur burada, bir yere kınıldama!

DOKTOR. (*ALLELUIA'yı kolundan tutup doktor odasına doğru götürür, çabuk çabuk konuşarak.*) Burada duracaksın, herkes girip çıkmadan bir yere kınıldamak yok! (*JENTREE'ye.*) Bir aydan önce gelme, demiştim sana. Bir ay yetecek bromür de verdim. Korkma, ölmezsin. Haydi evine!

JENTREE. Peki, efendim, ama efendim, o söylediğiniz bol su içmenin hiçbir faydasını görmedim, efendim.

DOKTOR. Öyleyse daha çok iç de içindeki şarabın etkisini azaltsın. Haydi, şimdi evine. (*GENÇ KADIN'a.*) Siz Jenny Sullivan'dınız, değil mi?

GENÇ KADIN. (*Önce öksürerek.*) Evet, efendim.

DOKTOR. (*YAŞLI KADIN'a.*) Sen ne istiyorsun gene, ilâç mı?

YAŞLI KADIN. Evet, efendim, lütfen.

DOKTOR. İlacımı al, git, öyleyse. (YEŞİL ATKILI'ya göstererek.) Kim bu adam?

ALLELUİA. (DOKTOR'un önünde eğilerek.) Üç şişeli bir adam, bu ilk gelişi.

DOKTOR. (YEŞİL ATKILI'ya seslenerek.) Hey, sen, gel içeri. (Odasına döner.)

JENTREE. (Çıkarken.) İçimdeki şarabın etkisini azaltırmış! Benim şimdi cankurtaranla uzmanlara götürülmem gerekirdi, bir dakika başımdan ayrılrsa kapı dışarı edilecek uzmanların olduğu bir yere! Ben ilgililere başvurmasını bilirim ama... Hem de bugünden tezi yok!

YAŞLI KADIN. Haydi, oğul, haydi, aklını başına devşir! Bırak verdikleri ilâç öldürecekse, öldürsün; diriltecekse, diriltsin. Bizim Koca Tanrıdan başka başvuracak kimimiz var ki! Yoksulun dayanıksız erken ölür.

KIRMIZI ATKILI. (Sert.) Dayan ya! Çok dayandık biz, çok. Hayvanca dayandık durmadan. Cehennemden korktuğundan, «Kendini öldür.» diyemiyorsun da, «Dayan.» diyorsun, bana sorsan.

(ALLELUİA, YEŞİL ATKILI'ya DOKTOR'un odasına doğru götürür, tam içeri sokarken DOKTOR eline bir kâğıt tutuşturur.)

DOKTOR. Bunu Jenny Sullivan'a ver, söyle gitsin.

(ALLELUİA kâğıdı GENÇ KADIN'a verir. Bu arada ecza odasından reçetesiyle ilâcını alan YAŞLI KADIN pencereden, yağan kara

bakmaktadır.)

YAŞLI KADIN. (*Düz bir sesle.*) Bu sulu kar da hepsinden kötü.

GENÇ KADIN. Bakın ne vermiş bana, verdiği ne bakın!

YAŞLI KADIN. Ne vermiş, kızım?

GENÇ KADIN. (*Düz bir sesle.*) Charles sokağındaki Verem Savaş Derneği'ne gönderiyor beni. Hapı yuttum şimdi. Dizlerim tutmuyor. İşimden gücümünden olacağım üstelik. Bir bu eksikti!

YAŞLI KADIN. (*GENÇ KADIN'a yaklaşarak.*) Önce otur dinlen bir iki dakika şurada, sonra birlikte gideriz eve. Daha dur bakalım, sen hapı yutuncaya kadar... Ha, şöyle, otur biraz. Hem yanılmış olamaz mı? Akla kararı seçemiyor bu sabah. Daha ölüme gelinceye kadar, yoksulların başında neler var, neler! (*Bekleme odasına on beş yaşlarında bir çocuk girer, ALLELUIA hemen çocuğun yanına koşar. Çocuğun üstünde kendine büyük gelen eski püskü bir ceketle pantolon, başında da gene büyükçe bir kasket. Öbürleri gibi onun da yüzü so'uk.*)

ALLELUIA. (*ÇOCUK'a.*) Ne istiyorsun?

ÇOCUK. (*ALLELUIA'ya kırmızı bir kâğıt uzatır.*) Annem için, Doktor gelsin diye.

ALLELUIA. (*Azarlarcasına.*) Efendim, efendim; efendimi unutmak yok. Çalışıyor musun sen?

ÇOCUK. Sabahları gazete satıyorum. İki şilin kazanıyorum haftada.

ALLELUIA. Kendine ne ayırıyorsun bundan?

ÇOCUK. Dört penny.

ALLELUIA. Efendim, efendim; efendim demeyi unutma. Kim büyüttü seni? Dualarını ezbere bilmiyor musun?

ÇOCUK. Ne?

ALLELUIA. Ne! İnsan büyükleriyle böyle mı konuşur? Son dört penny'den ne kadar kaldı?

ÇOCUK. İki penny, efendim; yalnız iki penny.

ALLELUIA. Ha şöyle. (ÇOCUK'a para toplama kâğıdını gösterir.) Ölmüşleri unutma. Bir penny'yi ölmüşlerin canı için ver bakalım. (ÇOCUK biraz duraladıktan sonra cebinden bir penny çıkarıp ALLELUIA'ya verir, o da kâğıdın üzerine iğneyle bir delik deler.)

ÇOCUK. (Ciddî.) Efendim, annem diyor ki, çok hastayım, yatağında kımıldıyanıyorum, diyor. Acaba Doktor hemen gelemez mi?

ALLELUIA. (ÇOCUK'u kapıya doğru itekliyerek.) Söyle annene, Doktor koşa koşa geliyor! (DOKTOR'un yanından çıkan YEŞİL ATKILI ecza odasına doğru gider, şişelerini küçük pencerenin önüne dizer, elindeki reçeteyi ECZACI'ya uzatır. ALLELUIA da ölmüşlere para toplamak umuduyla YEŞİL ATKILI'ya yanaşır.)

ALLELUIA. (Elindeki kâğıdı kırıtarak YEŞİL ATKILI'nın burnuna sokar.) Ölmüşlere bir penny, ey üç şişeli iyi adam.

ECZACININ SESİ. (Pencereden YEŞİL ATKILI'ya.) Çek şu şişeleri oradan.

(*ALLELUIA* şaşırır, elindeki kâğıdı indirerek dinler.)

YEŞİL ATKILI. (*Şaşkın.*) Ha? Ne? Hangi şişeleri? **ECZACININ SESİ.** (*Sabırsız.*) Bu şişeleri işte, bu şişeleri!

(*ALLELUIA tehlikeyi sezer, DOKTOR'un odasına doğru uzaklaşır.*)

YEŞİL ATKILI. Bana üç tane şişe getireceksin, dediler. Buranın sorumlusu öyle dedi, yanında üç şişe olacak, dedi. Biri damla içinmiş, biri şurup, biri de merhem.

ECZACININ SESİ. (*Sabırsız.*) Ne dedikse onu yap, be adam! (*Bağırarak.*) Al şu şişeleri! Şişe istiyen yok senden!

(*YEŞİL ATKILI şişeleri alıp yere koyar. Biraz sonra ECZACI'nın eli YEŞİL ATKILI'nın önüne küçük bir hap kutusu bırakır. Bir küçücük kutuya, bir de şişelere bakan YEŞİL ATKILI neye uğradığını şaşırır.*)

YEŞİL ATKILI. (*Sessizce olup bitenleri izliyen hastalara.*) Olanları gördünüz, değil mi? Ha? İlle de alınması gerekiyor diye, son meteliğimi de verip şişeleri nasıl alıp geldiğimi gördünüz. Şimdi buyurdukları gibi şişeleri önlerine koyunca, al şu şişeleri buradan diye bağınıyorlar adama. Birini olsun doldurmuyorlar üstelik. (*Küçücük hap kutusunu avucunu açarak gösterir.*) Şu verdikleri şeye bakın; şu verdikleri şeye! (*Odanın ortasına gelir.*) Düş gördüğümü de sanmayın. Masallar ülkesinde değiliz. Hepiniz olanları gördünüz. Şişe bulacağım

diye ben o kadar çırpınayım, sonra da kalkıp bunu tutuştursunlar elime! (*Konuşulanları dinlemezmiş gibi görünüp aldığı parayı kâğıda geçirmekle uğraşan ALLELUIA'ya doğru döner.*) Bana söylediklerini hepiniz duydunuz. Üç tane şişe getirmeliymişim, biri şurup için, biri merhem için, biri de damla için. Böyle buyurdular, kendileri. Sizler de bir şeyler yumurtladınız, şişesiz olmaz diye. Peki ne oldu, şimdi? Siz de gördünüz. Şişeler yerlerde yuvarlanıyor, bana da vere vere şuncağızı verdiler! Düş filân gördüğümü sanmayın! Beni avutacak birkaç sözünüz yok mu? (*Gitmek için kapıya yaklaşır.*) Bu kadarı yapılmaz insana. (*Döner, hastalara bakar.*) Üstelik utanmadan ölmüşlerin canı için bir penny'mi sızdırmağa kalkmasına ne dersiniz! (*Kapıya gider, gene odadakilere dönerek.*) Bir daha buraya gelmek mi! Tanrı yazdıysa bozsun; ama gelmek zorunda kalırsam, kendisine söyleyin, şişenin adını almasın ağzına; alacak olursa, ölmüşlerin değil, onun canına okunacak o zaman! (*YEŞİL ATKILI elindeki hap kutusuna bakarak yavaşça çıkar. Şişelerini ecza odasının önünde bıraktığı yerden almaz. DOKTOR sokağa çıkmak için giyinmiş olarak odasının kapısında belirir. Sıralarda oturmuş bekliyen hastaları görür.*)

DOKTOR. (*Çağırarak.*) Alleluia! (*ALLELUIA koşarak DOKTOR'un yanına gelir.*) Daha ne oturuyorlar bunlar burada? Niye evlerine git-

mediler?

YAŞLI KADIN. (Özür dilercesine, DOKTOR'a.) Kadıncağız bayılacaktı nerdeyse de, biraz kendine gelsin diye bekliyorduk.

DOKTOR. Burada bekliyemezsiniz. Neredeyse kapanacak burası. Evine gitsin en iyisi. Birbirinize yakın mı oturuyorsunuz?

YAŞLI KADIN. Ondan bir sokak ötede oturuyorum, efendim.

DOKTOR. Peki, evine kadar götürüverin bir iyilik edip. (ALLELUIA'ya.) Her yanı iyice kaparsın. (Kendisine yaklaşan KIRMIZI ATKILI'ya.) Sen ne istiyorsun, çabuk söyle, işim var çünkü.

KIRMIZI ATKILI. Bizim çocuk, efendim; bizim küçük kız, daha dokuz yaşında, efendim.

DOKTOR. Peki, peki; ne olmuş kızına?

KIRMIZI ATKILI. Korkuyoruz, efendim. Dört gün önce bakmıştınız; Hill Sokağı, 101 numara, en üst oda. Hemen gelmenizi istiyoruz, efendim.

DOKTOR. Biliyorum, biliyorum; herkes doktorun hemen gelmesini istiyor. Yarın bir ara gelirim. (DOKTOR çıkmak için bir adım atınca, KIRMIZI ATKILI da bir adım atar, böylece DOKTOR'un önüne geçmiş gibi olur. Bu arada ECZACI da odasından çıkar. O da sokağa çıkacağı için sırtında uzun bir yağmurluk, boynunda kırmızı beyaz renkte kalın bir atkı, başında da gözlerine kadar indirilmiş geniş kenarlı, kül rengi bir şapka. Elinde baston, kol-

nun altında çantasıyla, kapısının önünde durarak olanlara bakar.)

KIRMIZI ATKILI. (*DOKTOR'un yolunu keserek.*) Hayır, bugün gelseniz; ne olur, şimdi. Size şimdi ihtiyacı var. Bir bakın hiç olmazsa. Dün gece ne çektiğimizi bizimkiyle ben bilirim. Soluğu tıkanıyordu yavrucağın. Sessizce göçüp gidecek diye korkuyoruz. Kötü, çok kötü; boğulacak nerdeyse!

DOKTOR. Yarın gelirim. Daha önce olmaz. Başka bekleyenler de var, biliyorsun. (*Gitmek isterse de KIRMIZI ATKILI kolunu tutar.*)

KIRMIZI ATKILI. (*Umutsuzca.*) Dokuz yıl, bu kadar kısa mı olsun çocuğun hayatı! Tanrıdan kork, be adam, haydi beni bir yana bırak, ama ölümle savaşan yavrusunun başındaki anayı düşün!

DOKTOR. (*Kolunu KIRMIZI ATKILI'dan kurtarır.*) Sen ne diyorsun, bugün senin çocuğun gibi binlerce çocuk ölümle savaşıyor bu şehirde.

KIRMIZI ATKILI. (*Sert.*) Kimsenin de oralı olduğu yok!

DOKTOR. Hiçbir doktor veremez ki onlara gerekli olanı. Ben bunu düşünecek olsam, tahtalıköyü boylarım yakında.

(*Giriş kapısında genç bir kadın belirir. Baş ve omuzları üzerinde külrengi bir atkı. İnce, pas rengine çalan soluk bir eteklik. Ayakkabıları eski, çamurlu.*)

DOKTOR. (*KÜLRENGİ ATKILI'yı görünce, AL-*

LELUIA'ya, kızgım.) Kimseyi içeri alma, çıkar şunu!

(ALLELUIA koşup KÜLRENGİ ATKILI'yı çıkarmağa çalışır, ama kadın ALLELUIA'yı iterek KIRMIZI ATKILI'ya doğru koşar. DOKTOR kendi odasıyla kapı arasında, KIRMIZI ATKILI da onun biraz önünde durur. KÜLRENGİ ATKILI da KIRMIZI ATKILI'nın önüne gelir; YAŞLI KADIN'la GENÇ KADIN oturdukları sıradan kalkarlar, kuşpalazından sakınmayı öğütliyen afişin önünde dururlar. YAŞLI KADIN kendi daha sağlam olmamakla birlikte GENÇ KADIN'ın ayakta durmasına yardım eder. ECZACI kendi oda kapısının önünde durur.)

KIRMIZI ATKILI. (KÜLRENGİ ATKILI'yı görünce korkuya kapılarak.) Burada ne arıyorsunuz? Doktoru getirebilmek için bekliyordum ben. Kim kaldı çocuğun başında? Ne halt etmeğe bıraktın çocuğu?

KÜLRENGİ ATKILI. (Ağır ağır.) Doktoru boşuna yorma, Frank, Sheila'yı ben bırakmadım, o bırakıp gitti bizi.

(KIRMIZI ATKILI'nın elini tutmak için uzanır, bir süre kimse konuşmaz.)

KIRMIZI ATKILI. (Yavaşça.) Eh, buradan alacağımızı aldık, kalkıp gidelim en iyisi. (DOKTOR'a.) Hiç değilse, gelirim, deseydiniz de, biz de belki daha umut vardır, yeryüzünde iyilik tükenmemiştir diye avunsaydık biraz. Gene bizim küçük kurtardı sizi sabah sabah uzun,

yorucu bir yoldan. (*Sert.*) Doktor diyorsunuz utanmadan bir de kendinize, hiç olmazsa, anlamağa çalışsaydınız biraz!

KÜLRENGİ ATKILI. (*Korkarak.*) Frank! Haydi, gel, eve dönelim. Tatsızlık çıkarma. Korkarım Sheila yapayalnızdır şimdi gittiği yerde.

YAŞLI KADIN. (*Tatlı dille.*) Haydi, oğul, gidin evinize. Sen şu işe bak, yaşlılar kuruyadursun, körpecik çocuklar daha açmadan soluyorlar dallarında. Haksızlık bu, bana sorarsanız. Seve seve ölürdüm ben küçüğün yerine; bu bükük belimle birkaç gün daha yaşıyacağım da, ne olacak! Akıl ermez işler yapıyor şu Koca Tanrı kimi zaman.

KÜLRENGİ ATKILI. (*Tatlı dille.*) Haydi, Frank, gidelim de gör bir. Bütün güzelliği üstünde gene. (*Üzgün.*) Kim bilir yavrucağım şimdi cennete gidenler arasında koşuşup beni bulamayınca nasıl korkuyordur!

KIRMIZI ATKILI. (*DOKTOR'a.*) Duyuyorsunuz, değil mi? Bütün güzelliği üstündeymiş gene. Ölüm bile insanlardan daha iyi yürekli oluyor kimi zaman.

(*Önde KIRMIZI ATKILI'yla karısı, onların arkasında YAŞLI KADIN'la GENÇ KADIN çıkmak için kapuya doğru giderler. Çıkmadan KIRMIZI ATKILI, DOKTOR'a döner.*)

KIRMIZI ATKILI. İkiniz de evinize gidin şimdi, gidin de horul horul uyuyun daha nice yavru-lar ölümle boğuşurken! Korkuyorsunuz savaş-maktan. Bütün sakatlık da burada ya : hepi-

mizin ödü kopuyor savaşmaktan!

ECZACI. (*Biraz sonra.*) Amma da kabadayıymış ha! Onlar için yaptıklarımıza karşılık şu kadarcık bile borçlu saymıyorlar kendilerini. Eh, haydi ben kaçayım. İyi günler. İnsan neredeyse umutsuzluğa kapılacak! Yarın görüşürüz.

DOKTOR. Görüşürüz. İyi günler.

(*ECZACI çıkar. ALLELUIA koşarak DOKTOR'un yanına gelir, çocuğun verdiği kırmızı kâğıdı uzatır.*)

ALLELUIA. Başka bir hastadan çağınıyorlar, efendim.

DOKTOR. (*Sabırsız.*) Masamın üstüne bırak, masamın üstüne bırak. (*ALLELUIA kırmızı kâğıt elinde koşarak DOKTOR'un odasına girer, kâğıdı bırakıp çıkar, DOKTOR'un gitmesini bekler. DOKTOR beyaz atkısını iyice boynuna sarar, şapkasını başına yerleştirir. Bu arada sesini açmak için öksürür. Tam çıkarken bir güzel geçirir.*) Vay canına, amma da kaçırmissiz kantarın ucunu!

(*ALLELUIA, DOKTOR'un odasını kilitler, anahtarını cebine koyar. Ecza odasını da kilitler. Yerde YEŞİL ATKILP'nın bıraktığı üç şişeyi görür. Şişeleri sıranın altına itiverir. Bir yandan da «Tralee'nin Çiçeği» havasını tutturmuştur. Hafifçe duyulan org da daha önce duyulan havayı çalarak ALLELUIA'nın türküsüne karşılık vermektedir.*)

ALLELUIA. (*Türküsünü söylerken arada bir soluk almak için durur, sonra uygun gördüğü*

bir yerden gene söylemeğe başlar.)

Hem güzeldi... hem... şirin... yazın açan bir
konca,

Tek güzelliği... değildi... aklımı başımdan alan;
Yalansız gözleriydi, oy... durmadan parıldayan,
Sevdiren bana Mary'yi, Tralee'nin

*(Sokak kapısının önüne gelmişti; son olarak
çevresine bakındıktan sonra çıkarak kapıyı ki-
litler. Kapının ötesinde.)*

çiçe...ğiii!

SEAN O'CASEY 1880 yılında, İrlanda'da, Dublin'de doğdu. Uzun yıllar yoksullukla, hastalıklarla savaştı. Kendi başına okuyup yazma öğrendi. Larkin, Connolly gibi işçi önderlerinin çalışmalarına katıldı, bir süre İrlanda'nın özgürlüğü için savaştan «Yurttaşlar Ordusu» nun sekreterliğini yaptı. Bu arada Yeats ile Lady Gregory'nin kurmuş oldukları Abbey Tiyatrosu'na düzenli olarak gidiyordu. Gördüğü oyunların heyecanı ile oyun yazarlığını da denemek istedi. Abbey yöneticilerine verdiği ilk oyun geri çevrildi, ama O'Casey'den bu yolda çalışması bekleniyordu. Böylece *The Shadow of a Gunman*'ı (1923) yazan O'Casey, bu oyunun başarısı ile Abbey Tiyatrosu'nu parasızlıktan kurtarmış oldu.

Bu oyundan sonra yazdığı *Juno and the Paycock* (1924) ile *The Plough and the Stars* (1926) Abbey Tiyatrosu için de, İrlanda için de unutulmıyacak başarılar sayıldı. O'Casey'nin birtakım denemelere giriştiği *The Silver Tassie*'yi (1928) Yeats'in geri çevirmesi üzerine O'Casey küserek İngiltere'ye gitti, Devon'da kendi isteği ile bir sürgün hayatı yaşamağa başladı. Bu olaydan sonra yazdığı oyunlar tiyatrosuz bir yazarın alışılmış kalıpların dışına çıkan denemeleridir. Bu oyunlar arasında *Red Roses for Me*, *Cock-a-Doodle-*

Dandy, Bishop's Bonfire gibi gerçekten başarılı oyunlar gereken ilgiyi görmemişlerdir.

O'Casey hayatı boyunca İrlândalıların şişirilmiş «milliyetçilik» lerine, din adamlarının yobazlıklarına, kentsoyluların bunaltıcı kurallarına yiğitçe savaş açmış, korkusuz, bu yüzden de yalnız bir yazardır. *Sağlık Yurdu* (*Hall of Healing*) 1951'de yayımlandı. O'Casey'nin aralarında yetiştirdiği insanları anlatması bakımından tek perdelik oyunları içinde en başarılısı sayılabilir.

de yayınevi

eleştiri, deneme, inceleme
serisinin
yedinci kitabı :

sanat meseleleri

suut kemal yetkin

2 lira

Sean O'Casey

1880 yılında, İrlanda'da, Dublin'de doğdu. Kendi kendine okuma yazma öğrendi. Abbey Tiyatrosu'nda gördüğü oyunların heyecanı ile oyun yazarlığını denemek istedi. 1920'lerde yazdığı üç oyun Abbey Tiyatrosu için de, İrlanda için de unutulmuyacak başarılar sayıldı.

Nedir sonunda O'Casey'nin istediği? İnsan yakınlaşmasındaki kırmızı güllerin, yaşama gücünün çiçek açması, daha mutlu bir dünyaya yürümenin yüreği hızlandıran türküsü... İnsanların budalalığına dişlerini gıcırdatması, alaycılıkla saldırması, öfkeyle gülmesi bu yüzden...

— Harold Clurman

De Yayınevi dünya edebiyatının en güzel tek perdelik oyunlarını dilimize kazandırmak amacını güden bu serisiyle amatör tiyatroların oyun bulma yolunda karşılaştıkları güçlükleri azaltacağını umuyor.